

abstracció de esta disciplina puede causar en la persona lectora no acostumbrada a la materia.

Desde luego, no todas las partes son igual de claras y expositivas en el libro; así mismo, en ciertos momentos deseáramos un grado mayor de profundización en algunos temas, pero también es cierto que la dificultad intrínseca de ciertas cuestiones en filosofía hacen que éstas se vuelvan casi inaccesibles a la divulgación para el desconocedor de la materia y aún es más cierto que, para llegar a un público no experto en el tema, es necesario a veces realizar drásticas simplificaciones que pueden molestar al filósofo ducho en las escuadradas cuestiones de la filosofía de la ciencia.

En conclusión, nos encontramos ante un excelente libro introductorio de filosofía de la ciencia dirigido principalmente a un público universitario (aunque el profesor o profesora de instituto podría

utilizar perfectamente algunos de sus capítulos), ideal para la persona interesada en la materia, pero sin conocimientos filosóficos, se ilustre y la aficionada amplíe sus conocimientos en el tema, aunque también puede dar una sorpresa agradable al experto en la materia, al encontrar análisis bien desarrollados de temas que quizás desconocía.

Por lo que hace referencia a las mejoras, no habría estado de más incluir un índice de materias que podría haber ayudado mucho al neófito y también lo interesante que habría resultado añadir al final, además de la bibliografía con las referencias dadas por la autora, otra en la que se presentaran las obras clásicas de la filosofía de la ciencia, comentándolas brevemente, desde la cual las personas interesadas pudieran adentrarse en el estudio de esta disciplina.

David Casacuberta

GERARD VILAR

Individualisme, ètica i política

Barcelona: Edicions 62, 1992

Els llibres filosòfics, en general, no acostumen a destacar per la seva bellesa estètica. Sembla com si el discurs filosòfic hagués d'estar renyit amb la fluïdesa de la paraula, amb la bellesa de l'expressió, amb la claredat expositiva. De vegades potser és culpa de les traduccions. Agafeu com a exemple algunes traduccions d'Aristòtil. Són il·legibles.

Els escrits filosòfics de Gerard Vilar pertanyen a aquell tipus de llibres que hom llegeix d'una tirada. El seu estil literari pulcre, amè, teixit amb una bellesa estètica, hi contribueix decisivament. Gerard Vilar posseeix el domini de la llengua, cosa no gaire comuna entre els que es dediquen a l'ofici de filòsof. I això no vol dir que el seu pensament deixi de tenir fondària. A l'obra que comentem, cons-

tituïda per un seguit de conferències o ponències, algunes d'elles publicades en forma d'article (*De Marx al postmarxisme, La generació dels cinquanta, Individualisme, ètica i política, Les il·lusions servades, Hi ha una raó estètica?, La filosofia i les seves llengües, Autonomia i responsabilitat solidària*), Vilar assaja amb lucidesa i una certa actitud una sèrie de reflexions sobre el que podríem qualificar el món postmodern, constituït per la crisi de les ideologies —en especial la marxista, encara que l'autor se'n declarï hereu i en certa mesura continuador en la forma de postmarxisme—, el relativisme ètic i també estètic, la societat anomenada «de consum». Vilar fa una anàlisi de les característiques de la generació dels cinquanta, la generació dels últims anys

del franquisme, que ha viscut amb intensitat l'etapa de la transició política; es pregunta sobre la possibilitat d'una raó estètica dins del context cultural post-modern, es qüestiona igualment pel futur de l'individu; per la problemàtica relació individu-societat (concretament la societat de consum); en definitiva, pels valors ètics que haurien de regir una societat fonamentada en els valors democràtics, en la igualtat, en la fraternitat i en la llibertat. També es fa una anàlisi crítica del nacionalisme a casa nostra, i de la situació actual i el futur de la nostra llengua com a eina d'expressió filosòfica. Com veiem, temes profunds, densos, que requeririen una exposició més pormenoritzada i extensa, atesa la seva complexitat i problemàticitat. Així, algunes temàtiques es ressenten un xic de l'anàlisi un pèl esquemàtica, poc matisada, al meu enten-

dre. Són temes que potser necessitarien molta més atenció: el tema del nacionalisme i el tema de la nostra llengua. Hem d'agrair, però, que Gerard Vilar els toqui, ja que tampoc és gaire propi de la filosofia acadèmica tocar aquest tipus de temàtiques «rabiosament» contemporànies. Per això, a la gran majoria de filòsofs els ha fet basarda parlar de la seva pròpia època i de temes «candents», entre d'altres raons, perquè fer-ho comporta sempre un risc. (Recordem que Hegel dedicà molt poques pàgines, per exemple, a parlar de la seva pròpia època: la Il·lustració o la Revolució Francesa i, en canvi, en dedicà moltes a parlar de la filosofia i la història de Grècia.) I aquest risc és el que ha volgut córrer Gerard Vilar amb tota consciència, sabent que es posava en la picota.

Lluís Alegret

MONTSERRAT JUFRESA

Saviesa i perversitat: les dones a la Grècia Antiga
Barcelona: Edicions Destino, 1994

La introducció corre a càrrec de Montserrat Jufresa (professora titular de Filologia Grega de la Universitat de Barcelona). Els articles són d'Àngela Sierra (professora titular d'Història de la Filosofia Antiga a la Universitat de la Laguna), Ana Iriarte (professora titular d'Història Antiga a la Universitat del País Basc), Adriana Cavarero (professora de Filosofia de la Universitat del País Basc) i Claudine Leduc (Maître de Conférences a la Universitat de Toulouse-Le Mirail). Són quatre assaigs com a resultat d'una part del treball dut a terme pel Seminari de Filosofia i Gènere, coordinat per la professora Fina Birulés de la Facultat de Filosofia de la Universitat de Barcelona i recollint un cicle de conferències que foren pronunciades els dies 16 i 17 de març de 1993, a la Universitat de Barcelona, sobre aspectes diferents del «saber» de les dones a la Grècia Antiga sota els títols: «La per-

versitat i les seves imatges», «Cassandra tràgica», «Figures de la corporeïtat» i «Atena i l'olivera».

El llibre és una recuperació de la figura femenina en l'àmbit filosòfic de la Grècia Antiga amb tota la dificultat que aquesta tasca suposa, tant pel fet de disposar d'una documentació històrica molt reduïda com pel tractament espuri que n'han fet la majoria de crítics.

Contraposant al model de dona que la societat grega considera «normal», dona casada, mare de família silenciosa i submissa, el llibre recupera una amalgama d'excepcions, ja sigui de personatges reals, ficticis o fruit de la tradició històrica. Així doncs, ens parla de com Antigona defensa els llaços d'una consanguinitat incestuosa, remonent el fantasma d'un matriarcat sempre temut i considerat funest, de com Cassandra prefereix l'estat virginal al de dona casada, o bé com Helena, Clitem-